

Marc “Educació ambiental i residus”

**Pietat Pizarro / Laia Roca
Agenda 21 Escolar de Lleida
Regidoria de Medi Ambient i Horta**

De què parlem quan ens plantegem educar ambientalment?

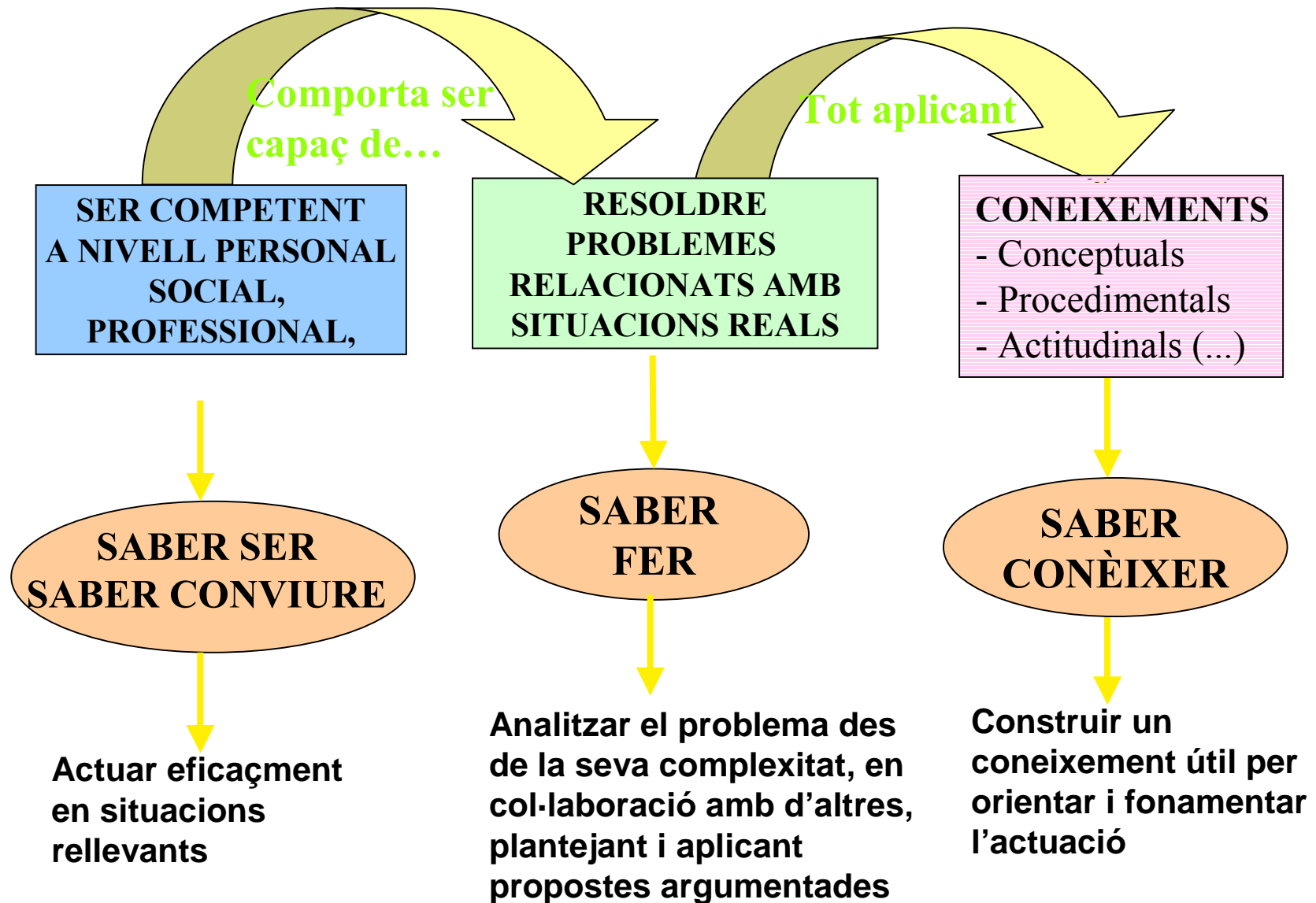
**De capacitar per actuar, tant
individual com col.lectiva, en favor
de la sostenibilitat del planeta.**

Neus Sanmartí

Què comporta?

- ✓ **Integració** de coneixements – de tot tipus- en la resolució de problemes (complexitat).
- ✓ **Funcionalitat** del coneixement (aplicació a situacions socialment rellevants, imprevisibles).
- ✓ **Autonomia** per aprendre i per actuar eficaçment.

Neus Sanmartí

J. Delors, 1996

Quins són els aspectes didàctics bàsics?

- 1. Contextualització de l'aprenentatge (situar-lo en relació a problemes rellevants socialment)**
- 2. S'aprèn (i s'actua) amb els altres**
- 3. Per aprendre i per actuar cal saber comunicar**
- 4. Per aprendre cal saber “corregir-se” (autoavaluar-se).**
- 5. Per aprendre a actuar cal actuar**

Neus Sanmartí

Ambientalització del centre escolar

Gestió del centre

Currículum

4 potes

Canvi cultural

Relació amb l'entorn

“Direcció”: Educació per la Sostenibilitat

“Tarannà”: Participació de la comunitat educativa

“Mètode”: Aprenentatge en l'acció

Aprenentatge en el procés

El cas dels RESIDUS

RESIDU

- És “Allò que resta d'un tot després de sostreure'n una o més parts. Es tracta d'allò que hom rebutja (productes, matèries, substàncies,...) perquè ja no vol o considera inútil o ha de desprendre'ns. Hom parla també de deixalles”
- (Deixalla) “Allò que hom deixa de banda com a inservible o inaprofitable “

Segons l'Enciclopèdia Catalana i el Gran Diccionari de la Llengua Catalana

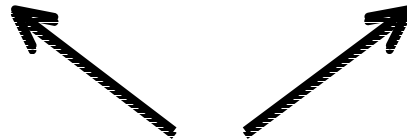
ELS RESIDUS A L'AULA

- Residus / aula o escola
- Quines experiències i vivències tinc d'aquesta relació?
- Per què seria interessant per a mi poder “treballar” els residus a l'aula/escola?
- Quins elements i factors fan que aquest treball sigui
  - possible
  - interessant
  - ...

Ambientalització del centre escolar

Gestió del centre

Currículum

En general, els centres educatius han incorporat la **recollida selectiva de residus** en l'activitat docent i en la gestió administrativa del centre.

Complexitat

Dificulta aplicar una gestió correcta i incorporar-ho als processos d'aprenentatge

MÉS QUE IMPLANTAR MESURES, CAL CAPACITAR L'ALUMNE EN LA RESOLUCIÓ DEL PROBLEMA

Context actual en matèria de residus

Marc normatiu:

A nivell legislatiu: Competència reguladora recau en la Generalitat de Catalunya

Decret Legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de residus.

- Defineix residus: qualsevol substància o objecte de què el seu poseïdor o la seva posseïdora es desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre-se'n.
- Residus municipals: residus generats en els domicilis particulars, comerços, oficines i serveis... S'inclouen, també, equipaments educatius.
- Estableix l'obligatorietat de gestionar-los a través d'un gestor autoritzat o d'acollir-se al sistema que l'ens local estableixi

Ordenances municipals, estableixen model de recollida selectiva i organització del servei

Continguts curriculars: Referències sobre la problemàtica dels residus i mesures de selecció i prevenció:

A educació primària, Decret 143/2007

- **CI, Àrea de coneixement del medi natural, social i cultural** dins el temari de Matèria i Energia

A educació secundària, Decret 143/2007

- **3r curs, Ciències de la Naturalesa**. Biologia i geologia. Dins del temari d'Interacció entre els subsistemes de la Terra i l'activitat humana, es citen de manera general

Quines obligacions tenen els centres educatius?

- Gestionar correctament els residus que es generen a través dels serveis municipals
- Vetllar perquè les persones que participen en l'activitat diària dels centres (alumnat, professorat, PAS), apliquin els criteris de separació establerts.

* Normativament, els residus de l'activitat de menjador (orgànics i d'envasos), han de ser gestionats per l'empresa concessionària del servei

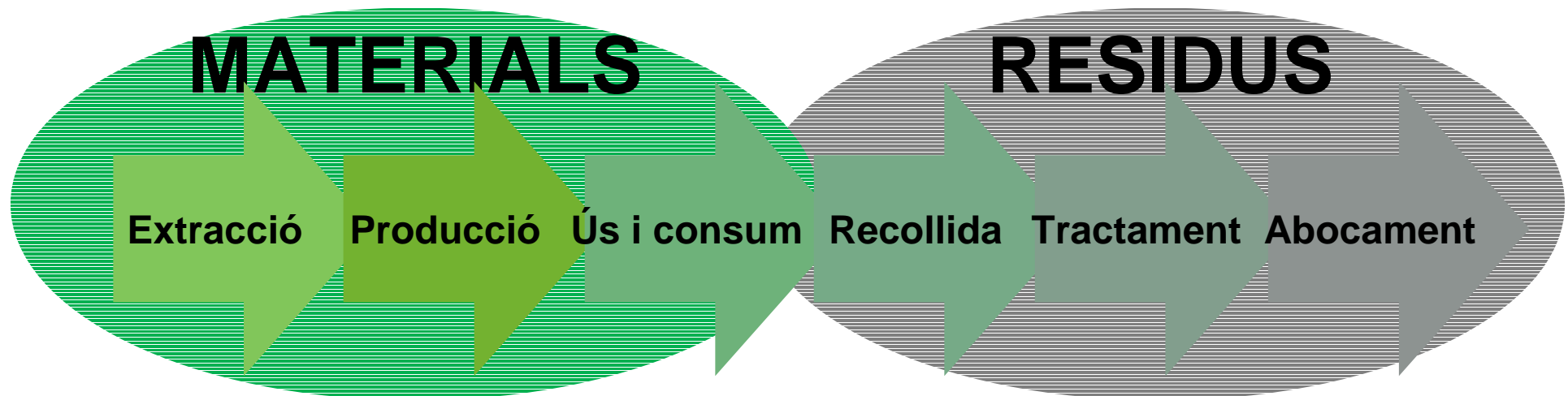
**NO LIMITAR-NOS A L'APRENTATGE DE LES
NORMES DE FUNCIONAMENT DE LA SOCIETAT!!**

Les normatives canvien, varien segons el territori, els hi manca concreció pel dia a dia...
i estan subjectes a interpretacions!

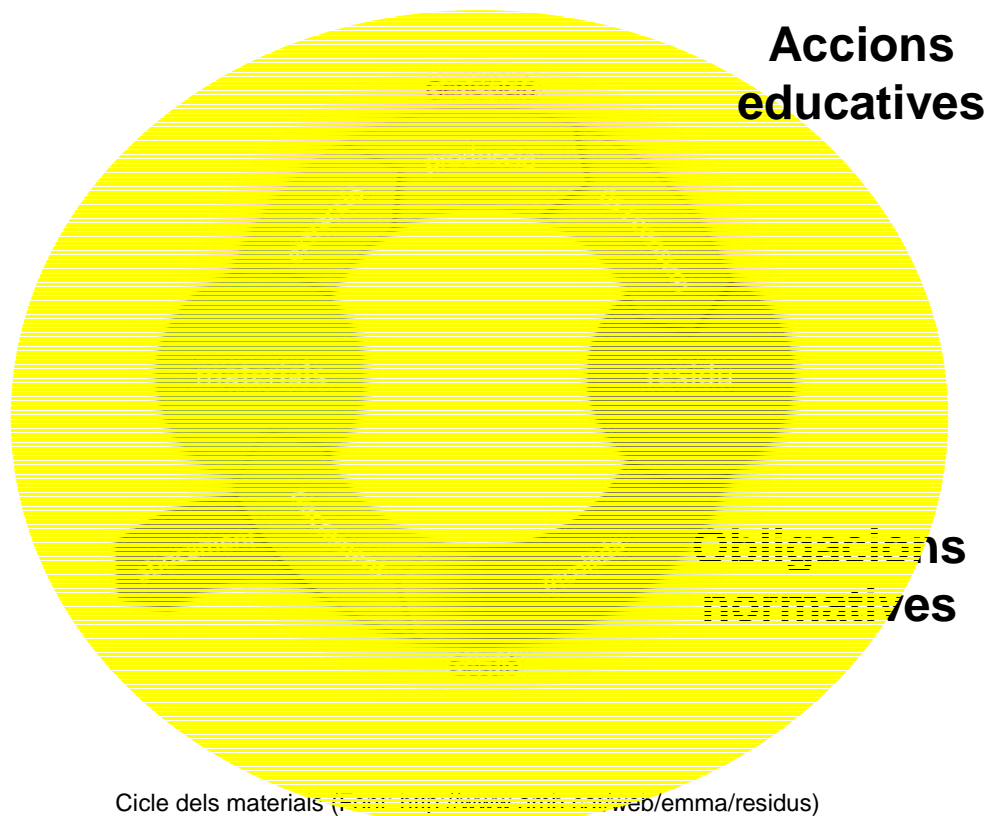
Aprendre a actuar per a la resolució del problema dels residus

Els residus formen part del cicle dels materials

LINEAL - OBERT

Aprendre a actuar per a la resolució del problema dels residus

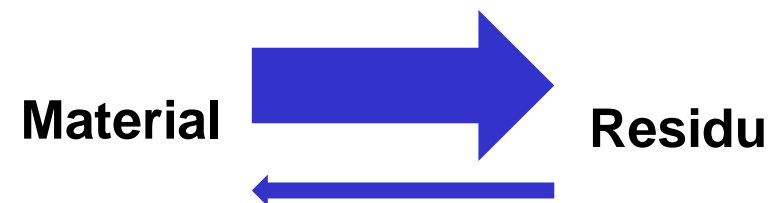

TANCAT

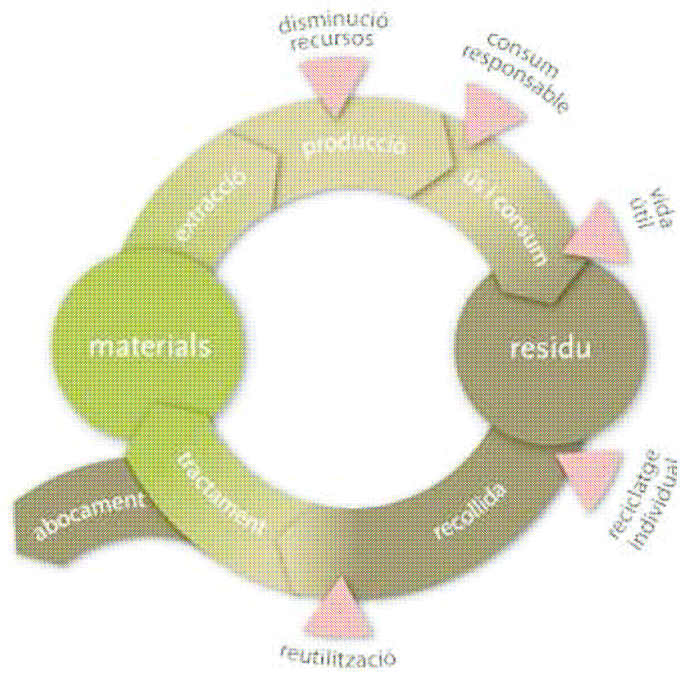
(amb pèrdues)

El cicle dels materials (processos, repercussions socials, abast geogràfic, vocabulari específic, consum de recursos,...) ... són continguts curriculars de diferents àrees o matèries

Problema de la bidireccionalitat material-residu:

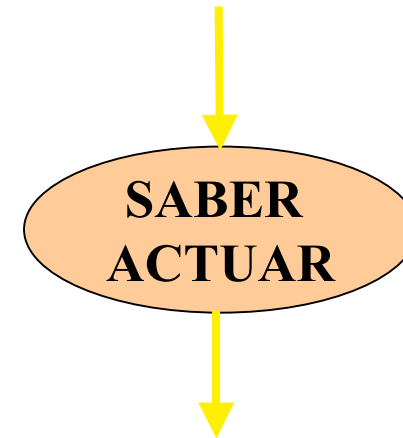
És més important incidir en la generació de residus, que en la gestió!!

PREVENCIÓ

i reutilització de residus

↓
Estratègia Educativa

↓
Àmbit de les competències

- **Disminució de recursos:** optar per materials que utilitzin menys recursos en la seva producció
  - **Consum responsable:** consumir productes que no generin residus
  - **Vida útil:** prolongar la vida útil dels materials
- **Reciclatge individual:** transformar materials a nivell individual per fer-ne de nous.
  - **Reutilització:** tornar a usar objectes que habitualment es llencen

Actuacions de prevenció i reutilització en el cicle dels materials (Font:
<http://www.amb.cat/web/emma/residus/prevencio>)

Pautes pel treball en l'àmbit dels residus

- 1. Els residus no han de ser l'objecte d'aprenentatge, sinó el mitjà.**

Residus = Material

Composició, pes, resistència, nomenclatura, utilitat en expressió artística, conseqüències de la seva producció, impacte ambiental del seu cicle de vida, cost econòmic, lloc d'origen,...

- 2. L'alumnat ha de prendre decisions**

A partir del coneixement de les conseqüències de les seves accions, s'ha de donar autonomia a l'alumnat perquè decideixi de quina manera les volen dur a terme. Guiar-los en l'autoevaluació i la coherència del seu pensament. Deixar que s'equivoquin i es preguntin si ho han fet correctament. Que no siguin només executors de normes

- 3. La gestió dels materials i residus no ha de dependre d'externalitats**

El centre ha d'actuar amb criteris d'independència en la gestió de les entrades i sortides de materials.